

Remissvar

SOU 2022:33

Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen

Branschföreningen Svensk Torv är en samarbetsorganisation för torvproducenter och användare av torv, bl. a för:

- energiändamål
- yrkesmässig trädgårdsodling
- hobbyodling som substrat
- jordförbättring
- strö inom djurhållning
- odling av skogsplantor

Branschföreningens syfte är bland annat att informera om torv och verka för att torv och torvmark förvaltas på ett hållbart sätt. Torv skördas i Sverige enbart på dränerad torvmark, inga orörda våtmarker tas i anspråk för att producera den svenska torven. Sveriges största markutsläpp, från de dränerade torvmarkerna, är orsakat av att staten i över 100 år gett bidrag för att utöka jord- och skogsarealen i landet. Torvbruket har en realistisk plan för hur utsläppen kan stoppas och arbetar idag med detta då efterbehandling av marken är obligatoriskt i samband med beviljande av torvtäktstillstånd.

Branschföreningen Svensk Torv har ett femtiotal medlemsföretag som kommer att beröras av utredningens förslag. Bland medlemmarna finns även tillverkare av jord och odlingssubstrat, vilket innebär förädling av cirkulära material så som bland annat gödsel och kompost. Även hanteringen av dessa material kräver miljötillstånd och våra synpunkter kan appliceras även på dessa.

Branschföreningen Svensk Torv vill först framhålla att **vi anser att utredningen på ett konkret sätt fångat upp de åtgärder som behövs för att åstadkomma en mer effektiv miljöprövning för att främja den gröna omställningen. Detta gäller främst att korta handläggningstiderna samt öka förutsägbarheten.** Det är positivt att utredarna uppmärksammat de problemområden som Svensk Torv sedan länge framfört till regering och riksdag.

Dessa två faktorer har stor betydelse för torvbrukets svårigheter när det gäller prövning och omprövning. Våra medlemsföretag drabbas hårt av att detta inte fungerar och vill därför i vårt remissvar framföra erfarenheter och fakta som är mycket försvårande. I dagsläget är det i princip omöjligt att få torvtäktstillstånd främst på grund av att handläggningstiderna kan uppgå till uppåt åtta år och att det för verksamhetsutövaren är nästintill omöjligt att ha en förutsägbarhet då kompletterande, ofta irrelevanta undersökningar fordras långt efter samrådet. Allt detta gör att, den enorma tid och de stora kostnader som en torvtäktansökan innebär, gör ansökningsprocessen oerhört komplicerad och omöjlig för företaget som söker tillstånd att kunna avväga både ekonomiskt och tidsmässigt.

Svensk Torv ställer sig bakom flera av förslagen i utredningen, men har också synpunkter på hur en del kan förbättras för att det övergripande syftet ska kunna uppnås. Vi följer i vårt remissvar samma ordning på förslagen som finns i utredningen vilket betyder att de för Svensk Torv mest angelägna inte kommer först.

Av de fem problemområden som räknas upp berörs torvbruket främst av tre, "Ändringstillstånd och anmälan", "Myndigheternas roll och samordningen av statliga intressen" samt "Prövningsmyndigheternas processledning".

Vi instämmer i att det behövs **enklare regler för ändring av en verksamhet**. Svensk Torv tillstyrker att det bör finnas större möjligheter att efter ansökan av tillståndshavaren ändra villkor för en verksamhet. Det är bra att uppenbarhetsrekvisitet tas bort men vi anser att handläggningstiden för denna prövning i första instans ska vara kortare än ett år. Det finns inte skäl att ha en så lång handläggningstid som ett år för denna åtgärd.

Förslaget som tar sikte på **mer aktiva prövningsmyndigheter** är viktigt för Svensk Torv. Idag fungerar inte Länsstyrelsen som ett nav och aktiv part i samrådsprocessen. Vår erfarenhet är att det krävs att Länsstyrelsen verkar för att de olika statliga intressen som berörs tidigt identifieras i samrådsprocessen. Idag är det enligt våra medlemsföretag vanligt att Länsstyrelsen och Naturvårdsverket efter genomfört samråd och upprättad MKB och ansökan, trots detta kräver ytterligare omfattande undersökningar och rapporter. Dessa kompletteringar är oftast inte motiverade utan påläggs bara företaget att verkställa utan förklaringar. Allt detta rubbar förutsättningarna för tillståndsansökan då det både är mycket kostsamma undersökningar som kan innebära att ansökan framstår som omöjlig rent ekonomiskt. Därtill kommer att dessa kompletteringar fördröjer hela ansökningsprocessen då till exempel studier av en fågelart endast kan göras en viss tid om året. Det bör enligt oss vara tvingande att myndigheternas krav anges i samrådsfasen och inte kan inkomma i efter denna tidpunkt såsom sker nu. Detta ökar rättssäkerheten för hela miljöprövningen.

Svensk Torv tillstyrker förslaget att ställa ökade krav på hur Länsstyrelsen redovisar sin bedömning av vad en MKB ska innehålla och på innehållet i samrådsredogörelsen. Detta kommer att göra processen mer förutsägbar.

Svensk Torv anser att förslaget om mer aktiva prövningsmyndigheter är bra. Det är också positivt att utredningen vill ha mer muntliga förberedelser och att tidsplaner ska användas oftare. Enligt vår erfarenhet är det också oerhört viktigt att säkerställa kompetensen hos handläggarna. Om egna åsikter får styra istället för fakta och kunskap hjälper det inte med aktiva prövningsmyndigheter. Här måste ansträngningar göras för att tillgodose även detta behov.

Att ha en hög kompetens gäller särskilt förslaget att ordförande och sakkunnig i Miljöprövningsdelegationen (hädanefter MPD) föreslås få behörighet att tjänstgöra i hela landet. Här vill vi poängtera att det är viktigt att sakkunniga i MPD medvetandegörs på sitt ansvar att denne inte både kan vara part i egenskap av handläggare på Länsstyrelsen och sakkunnig såsom medlem i MPD. Personen måste vara objektiv i sitt yrkesutövande. Vår erfarenhet är att denna insikt saknas då dessa roller har blandats ihop vid tillåtighetsprövningen. Detta måste säkerställas för att MPD ska få den betydelse som utredningen vill ge denna tillståndsprövande myndighet.

Kunskapskravet i miljöbalken även bör omfatta berörda myndigheter, eftersom stora kompletteringar och extra tidsåtgång idag kan härledas till bristande kunskap hos handläggare etc. Detta blir extra viktigt om förslaget om länsstyrelsens samordnande roll går igenom, eftersom de då får ännu större inflytande på processen i sin helhet.

Svensk Torv instämmer i att regeringen bör överväga förslaget **att införa handlingsmål** för Sveriges domstolar och för Länsstyrelserna. Målet är att MPD får samma förutsättningar för handläggningstidernas formuleringar och mål kan mätas på samma sätt som Mark- och

Miljödomstolarna. Därmed tror Svensk Torv att förutsättningarna blir mer lika och handläggningen mer effektiv.

Markanvändningen är en förutsättning för att en korrekt miljöprovning ska kunna ske. Vår erfarenhet är att den mark, dikad torvmark, som medlemsföretagen söker felaktigt anses vara våtmarker. Detta är inte korrekt eftersom torvbruk endast sker på redan dikade torvmarker, som dikats ut av tidigare generationer och gått från att vara en våtmark till att vara en dikad torvmark. Detta viktiga faktum om den ändrade markanvändningen negligeras av myndigheterna vilket gör att torvbruket inte får en neutral och korrekt miljöprovning. Vi har länge försökt med det som utredningen beskriver på sid 19, nämligen att ha en dialog med myndigheterna, som utredarna föreslår. Vår erfarenhet är dock att vår bransch drabbas av förutfattade negativa meningar som inte överstämmer med varken praxis för när projekt/åtgärder innebär ändrad markanvändning, från våtmark till att bli mark för jord-, skogs- och torvbruk. Dessa marker definieras och betraktas av myndigheterna fortfarande som "kvarvarande våtmarker" trots att markanvändningen är en annan, nämligen "dikade torvmarker". Kan man odla morötter på dikad torvmark så innebär det inte att exempelvis morotsodlingar på Gotland sker på våtmarker.

Vi vill därför uppmana regeringen att skyndsamt se över detta missförhållande för att utredningen förslag om ökad dialog med myndigheterna ska kunna leda till en effektivare miljöprovning med sikte på en grön omställning. Branschföreningen Svensk Torv kan med sin obligatoriska efterbehandling på de redan dikade torvmarkerna göra stora insatser för denna gröna omställning. Men då måste de materiella reglerna för tillåtlighet och tillstånd tillämpas på ett korrekt sätt av både tillståndsmyndigheten och motparterna, det vill säga Länsstyrelsen och Naturvårdsverket, i processen. Vi vill samtidigt betona att torvbruket endast sker på 0,5 procent, 12 000 hektar, av Sveriges dikade torvmarker. Resterande 99,5 procent av de 2,3 miljoner hektar dikade torvmarker som finns i Sverige bedrivs det jordbruk och skogsbruk på. Och där sker ingen efterbehandling och inte heller kallas denna mark för våtmark trots att det också dessa fall är fråga om dikad torvmark.

Med vänliga hälsningar

Pia Holmberg

Ordförande

Branschföreningen Svensk Torv

